

Veckelax (finska: Vehkalahti) knapesläkter

Veckelax unika läge gav regionen en speciell betydelse

Veckelaxtrakten har redan i början av sin historia varit en knutpunkt för betydande rutter för fiske, jakt och handel och ständigt varit föremål för externa vinstintressen och maktanspråk från flera olika håll. Från mitten av 1300-talet ville den svenske kungen säkra sitt rike, som omfattade även dåvarande Finlands område, och utvidgade sitt frälse-system att även omfatta Stor-Veckelax socken.

Knapesläkternas rättigheter och uppgifter i frälse-systemet

Lokala bönder och deras underställda beviljades skattebefrielse i utbyte mot tjänster som var viktiga för riket. I Veckelax gällde det bland annat att sköta underhållet av vårdkasesystemet året runt, bevakningen av Stora Kustvägen från Åbo till Viborg, utrusta ryttare för trupperna i kungens strider samt att ta del i transporten och provianteringen av trupperna. En adelsman som utförde sådana uppgifter kallades knape.

Olof Husgafvel har blivit utsänt till 1693 års riksdag i Stockholm som representant för Veckelax knapesläkter och haft med sig en fullmakt undertecknad av dem alla. Han har skrivit ett brev till kungen och bland annat försäkrat:

Vi har både personligen och genom militärtjänst till Eders Kungliga Majestät och den svenska kronan utbetalat en skälig ersättning för våra ringa hemman. Vi kommer att fortsätta att göra vår plikt, generation efter generation, och så länge vi har liv, mod och blod, kommer vi inte att skona dem i vår tjänst för fosterlandet.

Knapesläkterna förlorar sin speciella status

Redan 1743 förlorade Sverige områdena öster om Kymmene älv till Ryssland, och Katarina II:s skattereform 1783 berövade knapesläkterna deras privilegier.

Släktvapnen i Mariakyrkan i Fredrikshamn

Historiska undersökningar visar att flera familjers släktvapen har varit upphängda på väggarna eller som glasmålningar i Mariakyrkan, tidigare Veckelax kyrka. Veckelax har haft 21 frälsehemman omkring år 1565. Av de knapesläkter som förvaltrade dem finns tre kvar. Nedan visas de aktuella släktvapnen och namnen av ätterna.

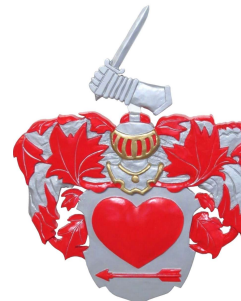
Brandstaka

På en blå sköld finns en brinnande avhuggen trädstam av silver med flamma av silver. Ovanför hjälmen finns en eldgaffel.

Husgafvel

På en röd sköld finns en guldfärgad sparre, ovanpå den finns ett blått eldstål. Ovanför hjälmen finns två strutsfjädrar och mellan dem en femuddig stjärna.

Pihlhjerta

På en sköld av silver finns ett rött hjärta varunder en bjälkvis ställd röd pil. Ovanför hjälmen finns det en harnesklädd hand som håller ett svärd.